

O JEDNEJ ANTIKOMUNISTICKEJ „KRITIKE“ MIEROVEJ KOEXISTENCIE

H. SCHULZE (Berlin)

Markantným prejavom ideologickej krízy buržoázie je skutočnosť, že už nie je schopná vytvárať idey, ktoré by vedeli nadchýňať masy. Preto niet sa čomu diviť, že politikovia a ideológovia medzinárodnej imperialistickej reakcie sa snažia znemožniť, alebo aspoň sťažiť pochopenie pravej podstaty zahraničnej politiky socialistického tábora pomocou starého výmyslu o tzv. „komunistickej hrozbe“ a o „ruských agresívnych úmysloch“.

Napriek tomu, že celý systém ich psychologickéj vojnovéj prípravy nakoniec pozostáva z tohto jediného výmyslu, len zriedkavo sa vyskytujú pokusy dať mu zdanie pravdy. K tým niekoľkým, ktorí sa odvažujú „vedecky“ dokazovať údajné agresívne úmysly Sovietskeho sväzu, patrí popredný západonemecký novotomistický filozof Gustáv Wetter. V intenciách antikomunistickej a revanšistickej propagačnej a agitačnej centrály Spolková centrála pre službu vlasti sa snaží dokázať „že základná poučka o mierovej koexistencii nie je nevyhnutným dôsledkom marxisticko-leninského učenia¹, pretože Lenin vôbec neodmietal myšlienku vojenskej intervencie do záležitostí inej krajiny.²

Wetter sa snaží pripísať Leninovi názor, že na základe proletárskeho internacionalizmu sa môže ozbrojený zákrok do vnútorných záležitostí inej krajiny stať nevyhnutným. To by však znamenalo, že princíp proletárskeho internacionalizmu a princíp mierovej koexistencie si protirečia a sa vzájomne vylučujú. Práve to chce Wetter povedať, keď tvrdí, že Lenin síce odmietal pokus exportovať násilne revolúciu do krajiny, ktorá ešte nie je pre ňu zrelá, nebol však proti zásahu do priebehu už rozpútaných revolučných bojov na strane proletariátu iných krajín. Ako dôkaz cituje Wetter nasledujúcu pasáž z Leninovej odpovede protivníkom brest-litovskej mierovej zmluvy „lavým“ komunistom a trockistom: „Možno, že sa autori rezolúcie domnievajú, že revolúcia v Nemecku už začala, že tam už nadobudla formu otvorenej celonárodnej občianskej vojny, a preto musíme poskytnúť naše sily na pomoc nemeckým robotníkom, že musíme sami zahynúť (strata sovietskej moci) zachraňujúc nemeckú revolúciu, ktorá začala už svoj rozhodný boj a na ktorú doliehajú ťažké údery. Z tohto hľadiska kým by sme hynuli, viazali by sme časť nemeckej kontrarevolúcie, a tým by sme zachránili nemeckú revolúciu.“

Je celkom možné, že za takýchto predpokladov by bolo nielen „účelné“ (ako

¹ G. A. Wetter, *Die sowjetische Konzeption der Koexistenz*, Bonn 1959, str. 45.

² Tamtiež, str. 40.

sa vyjadrili autori rezolúcie), ale bolo by priam našou povinnosťou riskovať porážku a stratu sovietskej moci.“³ Z týchto slov vyvodzuje Wetter neoprávnené záver, že „Lenin vôbec neodmietal myšlienku vojenskej intervencie do záležitostí inej krajiny“.⁴

Wetter sa odvažuje vyvodiť tento provokatívny záver preto, lebo ráta s nedostatočnými historickými znalosťami čitateľov. Avšak ten, kto je oboznámený s historickou situáciou, ktorú mal Lenin pred očami, vie, na čo Lenin myslel, keď hovoril o povinnosti „riskovať porážku a stratu sovietskej moci“. Lenin povedal tieto slová v čase, keď nemeckí imperialisti v prvej svetovej vojne prenikli hlboko do sovietsko-ruského územia a na program dňa sa dostala otázka, či vzhľadom na naliehavú nevyhnutnosť oddychu, potrebného pre výstavbu novej socialistickej, revolúcií oddanej armády, má sa podpísať ponížujúca mierová zmluva, alebo sa má pokračovať vo vojne, riskujúc pritom nebezpečenstvo porážky revolúcie. Lenin vystúpil proti celkom neodôvodnenej nádeji svojich oponentov, že pokračovanie vo vojne a deklarovanie tejto vojny za „revolučnú“ rozšíri socialistickú revolúciu do kapitalistických krajín. Odhliadnuc od toho, že akékoľvek pokračovanie vo vojne za vtedajšieho stavu armády by bolo samovraždou, Lenin vyhlásil — čo priznáva aj Wetter — za nemožné rozširovať revolúciu vojenskou mocou, pretože revolúcia „sa vyvíja v takej miere, ako sa zostrujú revolúciu plodiace triedne protirečenia“. V tejto situácii však bolo potrebné pokračovať v odpore, pretože nemecký proletariát povstal do revolučného boja. Zložiť zbrane pred nemeckou imperialistickou buržoáziou v tomto okamihu, neriskovať porážku sovietskej moci, znamenalo by vpadnúť bojujúcemu nemeckému proletariátu do chrbta, jeho potlačovateľom dať možnosť použiť väčšinu nemeckých jednotiek na nemecko-sovietskom fronte proti nemeckému proletariátu.

Wetter vedome prekrúca tieto skutočnosti, aby svojím citátom vzbudil u čitateľa dojem, že Lenin by bol rozpútal svojvoľne vojnu s nemeckými imperialistami, len čo by nemecký proletariát bol začal revolučný boj.

Po tejto lživjej manipulácii nasleduje ako dôkaz č. 2 ďalšie prekrúcanie. Opäť cituje Lenina: „V Nemecku vypukla politická kríza... Skončí sa nevyhnutne prechodom politickej moci do rúk nemeckého proletariátu. Ruský proletariát sleduje udalosti s napätou pozornosťou a nadšením.“ Ale „ruský proletariát nielen pozorne a nadšene sleduje udalosti. Začína hovoriť o tom, že musí napäť všetky sily, aby pomohol nemeckým robotníkom, ktorých čakajú najťažšie skúšky, najväčšie ťažkosti pri prechode od otroctva k slobode, najtvrdší boj tak proti vlastnému, ako aj proti anglickému imperializmu... Ruský proletariát pochopí, že teraz sa budú od neho čoskoro požadovať najväčšie obete v záujme internacionalizmu. Blíži sa čas, že okolnosti môžu od nás žiadať, aby sme pomohli nemeckému ľudu, oslobodzujúcemu sa od vlastného imperializmu, proti francúzskemu imperializmu... Rozhodli sme, že na jar budeme mať miliónovú armádu. Teraz však potrebujeme trojmiliónovú armádu. Môžeme ju mať. A budeme ju mať.“⁵

³ V. I. Lenin, *Čudné a nehorázne*. Vybrané spisy 2, str. 289. Nakl. Pravda, Bratislava 1951.

⁴ G. A. Wetter, cit. dielo, str. 40.

⁵ V. I. Lenin, *List spoločnému zasadaniu Všeruského výkonného výboru, moskovskému*

Z tohto citátu z r. 1918 jasne vyplýva, že Lenin nechcel pripustiť ozbrojenú intervenciu anglického a francúzskeho imperializmu do vnútorných záležitostí Nemecka a riadiac sa zásadami proletárskeho internacionalizmu zamýšľal v takomto prípade poskytnúť nemeckému proletariátu účinnú vojenskú pomoc. Pretože jednoznačný skutkový stav nedovoľuje Wetterovi robiť nijaké machinácie, uchyluje sa k ďalšej falzifikácii. Píše: „Lenin hovorí síce v tomto liste o poskytnutí pomoci nemeckému ľudu proti anglo-francúzskemu imperializmu. Lenin však jasne vyslovil vo svojom už citovanom článku, že táto okolnosť nie je podstatná a že by bol ochotný pomôcť robotníckej triede aj v jej boji proti vlastnej vláde...“⁶

Tento spôsob dokazovania je naozaj hodný jezuitu. Prekrútil najprv čitateľom formu, v ktorej Lenin zamýšľal poskytnúť nemeckému proletariátu podporu proti vlastnej vláde v prípade revolučného povstania (totiž pokračovaním v odpore proti nemeckým imperialistickým jednotkám stojacim hlboko v sovietskej krajine), a potom ešte tvrdí, že zákrok anglo-francúzskych imperialistov pre Leninov zámer poskytnúť nemeckému proletariátu pomoc, bol nepodstatnou okolnosťou, že on na prv citovanom mieste jasne naznačil úmysel podporovať nemecký proletariát vojensky aj proti imperialistickej nemeckej vláde.

Nakoniec sa Wetter pokúša údajnú neúprimnosť leninského mierového snaženia dokázať ešte tretím citátom: „Nerovnomernosť hospodárskeho a politického vývinu je nesporným zákonom kapitalizmu. Z tohto vyplýva, že víťazstvo socializmu je spočiatku možné v niekoľkých alebo len v jednej kapitalistickej krajine. Víťazný proletariát tejto krajiny po vyvlastnení kapitalistov a zorganizovaní socialistickej výroby vo vlastnej krajine by povstal proti ostatnému kapitalistickému svetu a získaval by na svoju stranu utláčané triedy krajín, podnecoval by ich na povstanie proti kapitalistom a v prípade nevyhnutnosti by sa postavili vojenskou mocou proti vykorisťovateľským triedam a ich štátom“.⁷

Tento citát je z r. 1915, z doby, keď prvá svetová vojna bola v plnom prúde, z článku *O hesle Spojených štátov európskych*. Lenin odsúdil heslo „Spojené štáty európske“, pretože takéto spojenie v kapitalistických podmienkach by bolo len dohodou európskych kapitalistov o tom, ako potlačovať v Európe spojenými silami socializmus.

Nadväzujúc na túto myšlienku vyvíja Lenin svoju predstavu o socialistickej ceste, ktorá jedine môže viesť k naozaj slobodnému zjednoteniu národov. Pritom vychádzal z toho, že víťazstvo socializmu na základe nerovnomernosti ekonomického a politického vývinu monopolistického kapitalizmu je možné spočiatku v niekoľkých, alebo dokonca len v jednej krajine. Z tejto okolnosti vyplývajú potom, ako to Lenin o rok neskoršie rozviedol v inom článku „nielen trenice, ale aj priame úsilie buržoázie krajín rozdrviť víťazný proletariát socialistického štátu. V takom prípade by bola vojna z našej strany oprávnená a spravodlivá. Bola

sovietu so zástupcami závodných výborov a odborových sväzov 3. októbra 1918. Spisy zo 28, str. 88—90. SVPL, Bratislava 1954.

⁶ G. A. Wetter, cit. dielo, str. 40.

⁷ V. I. Lenin, *O hesle Spojených štátov európskych*. Vybrané spisy 1, str. 804—805.

by to vojna za socializmus, za oslobodenie iných národov od buržoázie“.⁸ To je ten nevyhnutný prípad použitia vojenskej moci „proti vykorisťovateľským triedam a ich štátom“, o ktorom hovorí Lenin.

Čo sa týka Leninovho zámeru získať utlačované triedy ostatných krajín na stranu socialistickej krajiny a posilňovať v nej snahu zmeniť existujúce spoločenské zriadenie vo vlastných krajinách — pričom taká zmena za vtedajších podmienok bola realizovateľná len povstaním — to marxisti nikdy nepopierali. „Národy nesocialistických krajín“, vyhlásil N. S. Chruščov na manifestácii sovietsko-československého priateľstva v Ostrave 13. júla 1957 „sa presvedčia na našom príklade, že sa v socializme lepšie žije. Keď národy poznajú prednosti socializmu, nájdu dosť síl na uskutočnenie zmeny spoločenského poriadku. Avšak my sme sa nesnažili a ani sa nebudeme snažiť tento nový poriadok niekomu vnucovať násilím, pretože to je vnútornou záležitosťou jednotlivých národov.“⁹

Tým, že Wetter vytrhuje citovanú Leninovú myšlienku zo súvislosti a najmä tým, že prekrúca Leninovu interpretáciu, kedy prichádza do úvahy zmienený nevyhnutný prípad, a nakoniec ešte prekladá Leninove slová takým voľným spôsobom, ktorý hraničí s falzifikáciou, snaží sa pripísať Leninovi celkom iný zámer. Z „postavenia proti“, čo znamená u Lenina proti názorom zástancov hesla „Spojené štáty európske“, akoby sa mohli socialistické štáty bez všetkého pripojiť k takémuto reakčnému sväzu štátov, robí Wetter „povstanie proti ostatnému kapitalistickému svetu“ v zmysle nejakej agresívnej činnosti; z „podnietenia povstania“ robí s marxistickou terminológiou dobre oboznámený Wetter „rozpútania vzbury“ v zmysle opovrzeniahodnej činnosti, na ktorej sa vraj v istom zmysle priamo a osobne zúčastnili členovia Komunistickej strany Sovietskeho sväzu; a z „prípady nevyhnutnosti“, ktorý vyplynul z osnovania intervenčnej vojny 14 kapitalistických štátoch a neskoršie z prepadu nemeckých fašistov r. 1941 robí Wetter nakoniec „prípad potreby“. Takýmto spôsobom vzbudzuje u čitateľa dojem, akoby Lenin bol mal v úmysle postupovať „v prípade potreby“ „vojenskou mocou proti vykorisťovateľským triedam a ich štátom“ za účelom „rozpútania povstania“.

Ohováračské tvrdenie, že sovietska moc mala v úmysle exportovať revolúciu vojenskou mocou, vyvracia Lenin v odpovedi na otázku korešpondenta amerických novín New York Evening Journal, ako si predstavujú marxisti ďalší vývoj vo svetovom meradle: „Náš názor na budúci vývoj sovietskych ako svetovej moci? Budúcnosť patrí sovietskemu zriadeniu na celom svete... Keď raz pracujúci v mestách, poľnohospodárski robotníci a nádenníci ne dedinách, potom malí roľníci, t. j. ktorí nevykorisťujú námezdných robotníkov, keď raz táto zdrvivúca väčšina pracujúcich pochopí, že sovieti im dajú do rúk všetku moc a oslobodia ich z jarma statkárov a kapitalistov, ako možno zabrániť víťazstvu sovietskeho poriadku na celom svete? Nevieť o nijakom takom prostriedku.“¹⁰

⁸ V. I. Lenin, *Vojenský program proletárskej revolúcie*. Vybrané spisy 1, str. 923.

⁹ N. S. Chruschtschow, *Für dauerhaften Frieden und friedliche Koexistenz*, Berlin 1959, str. 140.

¹⁰ V. I. Lenin, *Über der Kampf um den Frieden*. Berlin 1954, str. 111—114.

Z Leninových slov jasne vyplýva, že marxisti sú pevne presvedčení o víťazstve socializmu na celom svete, že toto víťazstvo považujú za výsledok činnosti pracujúcich mäs a že pripisujú príkladu sovietskeho zriadenia veľký význam pre urýchlenie príchodu tohto víťazstva. Že marxisti aj dnes v tejto otázke zotrývajú pevne na leninskej koncepcii, potvrdil niekoľkokrát i N. S. Chruščov.